

fast Ejendom til Sognekommunerne til et Beløb af 9,6 Mill. Kr., den er i 1923—24 omkring ved 44 Mill. Kr.. Der er en jævn og stærk Stigning fra Krigens Begyndelse til nu fra ca. 10 til ca. 44 Mill. Kr. Det var Beskatningen af fast Ejendom. Ser vi nu paa den personlige Skat, vil vi se, at den er steget fra 8,8 Mill. Kr. til omkring ved 50 Mill. Kr. nu. Det er en Stigning i Beskatningen til vore Sognekommuner fra 18,4 Mill. Kr. til henved 90 Mill. Kr. aarlig.

Selv om jeg ved, at jeg maaske let kommer til at trætte ærede Medlemmer med de mange Tal, vil jeg alligevel gerne netop for at dokumentere, hvorledes Forholdene er, endnu nævne et Par Tal til Belysning af Beskatningen i vore Sognekommuner. Jeg tager paa ny Sorø Amts Landkommuner, hvor jeg fra en erfarede Kommunalmand har faaet Oplysninger om Beskatningen gennem de sidste 20 Aar. Dér har vi en Stigning i Skat paa fast Ejendom i samtlige Sognekommuner; i 1905—06 udgjorde den 485 000, i 1913—14 var den steget til 622 000, i 1924—25 var vi oppe paa 1 957 000 Kr. i Skat paa faste Ejendomme i samtlige Sognekommuner i Sorø Amt. Den personlige Skat var samtidig steget fra 325 000 Kr. i 1905—06 til 478 000 Kr. i 1913—14 og 1 630 000 Kr. i 1924—25, i alt er den samlede Skatteindtægt i Sognekommunerne steget fra 1 140 000 Kr. i 1905—06 til 1 543 000 Kr. i 1913—14 og nu i 1924—25 til 4 999 000 Kr. eller praktisk talt 5 Mill. Kr.

Paa Hovedposterne af Udgifterne har vi en Stigning paa Renter og Afdrag fra 111 000 Kr. i 1905—06 til 147 000 Kr. i 1913—14 og 514 000 Kr. i 1924—25. I de samme tre Aar var Udgiften til Fattigvæsen 254 000 Kr., 294 000 Kr. og 734 000 Kr. Alderdomsunderstøttelsen — eller nu Aldersrenten — udgjorde 149 000 Kr., 220 000 Kr. og 762 000 Kr. Udgiften til Skolevæsen er steget fra 234 000 Kr. over 310 000 Kr. til 815 000 Kr., altsaa omtrent det firdobbelte. Udgifterne til Vejvæsenet er steget fra 119 000 Kr. til 165 000 Kr. i 1913—14 og nu 682 000 Kr. i 1924—25, medens andre Udgifter er steget fra 209 000 Kr. til 286 000 Kr. og 995 000 Kr. I alt er Udgifterne steget fra 1 103 000 Kr. i 1905—06 til 1 149 000 Kr. i 1913—14 og 4 659 000 Kr. i 1924—25. Det giver en Stigning i Skattebeløbene pr. Indbygger fra 11,23 Kr. i 1905—06 til 15 Kr. i 1913—14 og 46,78 Kr. i 1924—25.

Det er Tal, som i højere Grad end noget andet viser den mægtige Stigning i

Beskatningen, der i dette Øjeblik tynger saa stærkt i vore Sogne- og Amtskommuner. Vi har i alt til Sogne- og Amtskommunerne fra 25 Millioner i 1905—10 en Stigning op til Maksimum i 1921—22 136 Millioner. I dette Øjeblik ligger det lidt derunder. Naar vi desuden ved, at Amtsbeskatningen i det væsentlige hviler paa fast Ejendom, og at ca. Halvdelen af de sognekommunale Skatter hviler paa fast Ejendom, har man et levende Indtryk af, hvorledes Forholdene i Virkeligheden er. Uden Hensyn til, om den faste Ejendom giver nogen Indtægt eller ej, uden Hensyn til, om den maaske giver et betydeligt Underskud, har de faste Ejendomme en Bruttobeskatning af ca. 70—80 Mill. Kr. aarlig, og det Spørgsmaal melder sig derfor, om det fortsat kan lade sig gøre at udskrive et saadant Beløb.

Vi ved paa Forhaand, at dette Beløb i aldeles overvejende Grad falder paa Landbruget, og der kan derfor være god Grund til at spørge: Kan Landbruget i dette Øjeblik bære disse Udgifter. Enhver, der kender Forholdene, som de er i Øjeblikket, maa hertil svare ubetinget nej, en saadan Bruttobeskatning lader sig ikke opretholde i Længden. Thi hvorledes er Landbrugets Rentabilitet i dette Øjeblik? Det landøkonomiske Driftsbureau udsender i disse Dage nogle Regnskaber over Landbrugsbedrifter, nogle Driftsresultater i Regnskabsaaret 1925—26. Man var forleden Aften inde paa en Drøftelse af disse Ting, og jeg maa maaske, da jeg er i Besiddelse af disse Oplysninger, gøre et Par Bemærkninger herom.

Denne foreløbige Oversigt over Landbrugets Driftsresultater i 1925—26 ved Professor ved Landbohøjskolen O. H. Larsen omfatter 200 Regnskaber, hvoraf 28 er afsluttet den 1. April, 39 1. Maj, 70 1. Juni og 63 1. Juli. Disse Regnskaber viser i Sammenligning med 1924—25, at der har været et Bruttoudbytte i 1924—25 af 1 235 Kr. pr. ha, der i 1925—26 er gaaet ned til 829 Kr., med andre Ord en Reduktion af 406 Kr. af Bruttoindtægten, svarende til 33 pCt. Driftsomkostningerne var i Aaret 1924—25 989 Kr. pr. ha og i 1925—26 803 Kr., altsaa en Nedgang paa 186 Kr., svarende til 18,8 pCt. Nettoudbyttet bliver med andre Ord i 1925—26 26 Kr. pr. ha, medens det i 1924—25 var 246 Kr.

Ser vi nærmere paa Nedgangen i Indtægten, viser det sig, at det særlig er paa Planteavlproduktterne, der er Nedgang, nemlig 41,6 pCt. fra i Fjor til i Aar, medens Nedgangen i Indtægten af de dyriske Produkter udgør 24,5 pCt. Men endnu interes-